

Urząd Gminy
w Dobrczu

Wpł.
Data 16. 03. 2022

Nr 6446 al. Gm. b.
p. Skarbnik
x

SPRAWOZDANIE

Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W GMINIE DOBRCZ NA LATA 2019-2021

ROK SPRAWOZDAWCZY: 2021

DOBRCZ
MARZEC 2022

1. Zakres przedmiotowy oraz założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Podstawa prawna:

Art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 t.j.) w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Rodzina jest podstawowym środowiskiem funkcjonowania i rozwoju dziecka, które powinno zapewnić bezpieczeństwo fizyczne i emocjonalne. Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na dziecko, przekazując mu system wartości, tradycje, kształtując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest też najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej w zakresie ustalonym ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 r., spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują m. in. we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi. Zadania z zakresu wspierania rodziny (obowiązek samorządu gminnego) i systemu pieczy zastępczej (obowiązek samorządu powiatowego) są realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości.

Stosując ustawę należy mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawo dziecka do:

1. Wychowania w rodzinie, a w razie konieczności – wychowanie dziecka poza rodziną – do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeżeli jest to zgodne z dobrem dziecka;
2. Powrotu do rodziny;
3. Utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów;
4. Stabilnego środowiska wychowawczego;
5. Kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku;
6. Pomocy w przygotowywaniu do samodzielnego życia;
7. Ochrony przed bezprawną ingerencją w życie dziecka;
8. Informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości;
9. Ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem;
10. Poszanowaniu tożsamości religijnej i kulturowej;
11. Dostępu do informacji dotyczących jego pochodzenia.

1.1. Asystentura rodziny jako forma wsparcia rodzin przeżywających problemy opiekuńczo – wychowawcze.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej szczegółowo określa zadania asystenta rodziny:

1. Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną, we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, o którym mowa w art. 11 ust. 1;
2. Opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonego w pieczy zastępczej;
3. Udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
4. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
5. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
6. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
7. Wspieranie aktywności społecznej rodzin;
8. Motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
9. Udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
10. Motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych ;
11. Udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
12. Podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
13. Prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
14. Prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
15. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1;
16. Monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
17. Sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
18. Współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
19. Współpraca z zespołem interdyscyplinarnym i grupą roboczą.

Rolą asystenta rodziny jest wspieranie rodzin z dziećmi przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz ich wspieranie w prawidłowym funkcjonowaniu. Działania polegają na aktywnym wspieraniu rodziny, w której mają miejsce problemy trudne do pokonania przez tę rodzinę.

Praca asystenta ma charakter kompleksowy. W pierwszej kolejności osoba pełniącą tą funkcję dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodziny – mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych, czy prawnych. Udzielana jest także pomoc w zakresie prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego. Ponadto pomaga również w rozwiązywaniu problemów podopiecznych (emocjonalnych, rodzinnych, problemów w grupie rówieśniczej) i w razie potrzeby kieruje ich na odpowiednią ścieżkę wsparcia specjalistycznego. Asystent rodziny wspiera również podopiecznych w podejmowaniu aktywności społecznej. Asystent rodziny wspiera aktywność

zawodową bezrobotnych członków rodziny, zachęca do podjęcia pracy, motywuje jej członków do podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

Na wniosek asystenta rodziny może być zwołana grupa interdyscyplinarna, w skład, której wchodzić będą w szczególności: asystent rodziny, pedagog, pracownik socjalny, przedstawiciel policji, kurator sądowy. Praca ta powinno skutkować trafniejszą diagnozą problemów, ustaleniem spójnego planu pomocy oraz uruchamiać mechanizmy współpracy z właściwymi instytucjami i służbami.

Zadania realizowane w ramach Programu kierowane są również do rodzin, gdzie dzieci znajdują się w pieczy zastępczej. Pomoc ukierunkowana jest na odzyskanie przez te rodziny funkcji opiekuńczo – wychowawczych i powrotu dzieci do rodzin biologicznych. Intensywna praca asystenta z rodziną jest realizowana również w przypadku czasowego umieszczenia przez Sąd dziecka poza rodziną. Wówczas zadaniem asystenta staje się nie tylko praca z biologicznymi rodzicami dzieci w miejscu zamieszkania, ale również współpraca z rodziną zastępczą lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, odpowiedzialnym za dziecko umieszczone w instytucji sprawującej pieczę zastępczą, będącej w gestii powiatu oraz z sądem. Powinien on aktywnie uczestniczyć we wszystkich działaniach zmierzających do powrotu dziecka do rodziny.

1.2. Cele Programu.

Głównym celem programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz ich wspieranie w prawidłowym funkcjonowaniu.

Cel główny realizowany jest poprzez cele szczegółowe, tj: podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodzin, zapewnienie rodzinom mającym trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej wsparcia i pomocy asystenta, szeroką współpracę z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny, podejmowaniu działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej poprzez wprowadzenie w rodzinę asystenta rodziny, wzrost społecznej świadomości roli rodziny jako podstawowego środowiska funkcjonowania człowieka, zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych i monitorowanie środowisk rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji, szkolenie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez kadry pomocy społecznej.

Miejszem pracy asystenta jest przede wszystkim miejsce zamieszkania rodziny, bądź miejsce wyznaczone przez rodzinę. Praca asystenta rodziny ma charakter kompleksowy, pełni on funkcję pomocnika, mediatora, doradcy. Wspomaga rodzinie całościowo, stymuluje działania zmierzające do poprawy relacji wewnątrzrodzinnych. Pomaga w załatwianiu spraw urzędowych, motywuje do podjęcia określonych czynności. Przygotowuje do pełnienia ról społecznych. Dowartościowuje, podnosząc poczucie własnej sprawczości i kompetencji społecznych.

2. Realizacja budżetu w zakresie wspierania rodziny

Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w 2021 roku w realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny finansowana była ze środków budżetu Gminy Dobrcz.

Wykonanie budżetu w 2021 roku.

Środki finansowe ujęte w budżecie na realizację zadań zawartych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zabezpieczyły przewidywane potrzeby w 2021 roku. W roku 2021 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ponosił częściową odpłatność za 11 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, koszt **117.041,73 zł**. Wydatki poniesiono w całości ze środków własnych gminy. W roku 2021 na utrzymanie 11 dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wydatkowano kwotę **291.498,05 zł**, jest to również zadanie własne gminy.

W myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań Gminy należy ponoszenie częściowych wydatków związanych z pobytem dziecka w pieczy zastępczej w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Dzieci z terenu gminy Dobrcz w pieczy zastępczej:

- a) w 2021r. w pieczy zastępczej umieszczono jedno dziecko.
- b) w 2021r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ponosił częściową odpłatność za 22 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w tym:
 - w placówce opiekuńczo – wychowawczej 11 dzieci,
 - w rodzinnym domu dziecka – 6 dzieci,
 - w zawodowej rodzinie zastępczej – 2 dzieci,
 - w niezawodowej rodzinie zastępczej – 2 dzieci,
 - w spokrewnionej rodzinie zastępczej - 1 dziecko.

3. Zadania z obszaru wspierania rodziny realizowane przez Ośrodek.

Zadania z zakresu wspierania rodziny, zostały powierzone Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej, a realizowane są przez asystenta rodziny we współpracy z pracownikami socjalnymi oraz innymi służbami i instytucjami pomocowymi. Działania podejmowane przez pracowników koncentrują się przede wszystkim na diagnozowaniu i analizowaniu sytuacji rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, ustalaniu przyczyn występującego w nich kryzysu.

3.1. Dane statystyczne dotyczące rodzin funkcjonujących na terenie gminy Dobrcz.

W roku 2021 pracownicy socjalni łącznie objęli pomocą 256 rodzin o łącznej liczbie 610 osób w rodzinie. Typy rodzin objętych pomocą obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 1. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w gminie Dobrcz

WYSZCZEGÓLNIENIE	2021R.	
	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINIE
Rodziny ogółem	256	610
o liczbie osób 1	124	124
o liczbie osób 2	34	68
o liczbie osób 3	32	96
o liczbie osób 4	25	100
o liczbie osób 5	28	140
o liczbie osób 6 i więcej	13	82
Rodziny z dziećmi ogółem	94	388
o liczbie dzieci 1	33	98
o liczbie dzieci 2	31	126
o liczbie dzieci 3	19	96
o liczbie dzieci 4	8	46
o liczbie dzieci 5	2	14
o liczbie dzieci 6 i więcej	1	8
Rodziny niepełne ogółem	31	96
o liczbie dzieci 1	15	36
o liczbie dzieci 2	10	31
o liczbie dzieci 3	4	19
o liczbie dzieci 4 i więcej	2	10
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	41	67
o liczbie osób 1	27	27
o liczbie osób 2	9	18
o liczbie osób 3	1	3
o liczbie osób 4	4	19

Tabela nr. 2 Powody przyznania pomocy w 2021r.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	2021R.	
	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
Ubóstwo	109	259
Bezrobocie	48	142
Długotrwała lub ciężka choroba	125	266
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	22	65
Niepełnosprawność	74	148
Alkoholizm	30	37
Bezdomność	9	9
Potrzeba ochrony macierzyństwa	37	194
Przemoc w rodzinie	4	8
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	6	7
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	2	4

Z pomocy w ramach programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w formie gorącego posiłku w szkołach i przedszkolu skorzystało 89 dzieci.

4. Wspieranie i pomoc rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez asystenta rodziny.

W gminie Dobrcz na dzień 31.12.2021 r. zatrudniony był jeden asystent rodziny. Na przestrzeni 2021 roku współpracował łącznie z 13 rodzinami.

Podstawą działania asystenta rodziny jest plan pracy z rodziną, opracowywany i realizowany we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Opracowany przez asystenta plan pracy z rodziną określa zakres działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, zawiera terminy realizacji zaplanowanych działań oraz przewidywane efekty.

4.1. Rezultaty współpracy rodzin z asystentem rodziny to m.in.:

1. Przygotowanie i składanie do instytucji różnych pism urzędowych (podań, wniosków itp.) efekt:

- złożenie wniosku o rozłożenie na raty spłaty zadłużenia opłat za wodę i ścieki (4 rodziny)
- złożenie wniosku o rozłożenie na raty spłaty zadłużenia opłat za śmieci (5 rodzin)
- złożenie wniosku o alimenty lub podwyższenie alimentów na dzieci (4 rodziny)
- pomoc w uzyskaniu świadczeń rodzinnych, 500+, dobry start (6 rodzin)
- złożenie w poradni psychologiczno-pedagogicznej wniosku o badanie dziecka (5 rodzin)
- złożenie wniosku o badanie dziecka i uzyskanie orzeczeń i opinii z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej (9 osób)
- uzyskanie orzeczenia z Powiatowego Zespołu ds. Orzeczenia o Niepełnosprawności (1 rodzina)
- otrzymanie dodatku mieszkaniowego (2 rodziny)
- złożenie wniosku o zmianę lokalu socjalnego (2 rodziny)
- złożenie pozwu o rozwód (1 rodzina)
- złożenie wniosku o świadczenie pielęgnacyjne (1 rodzina)
- złożenie wniosków na zasiłek rodzinny, zasiłek pielęgnacyjny (5 rodzin)
- złożenie wniosku na stypendium szkolne (1 rodzina)
- założenie profilu zaufanego (5 rodzin)
- złożenie wniosku o bon turystyczny (2 rodziny).

2. Nawiązanie kontaktów z innymi pracownikami instytucji społecznych, poradni specjalistycznych, organizacji pozarządowych- efekt:

- konsultacja z pedagogiem szkolnym (10 rodzin)
- konsultacja z wychowawcą klas (6 rodzin)
- konsultacja z dyrektorem szkoły (2 rodziny)
- konsultacja z psychologiem (11 rodzin)
- konsultacja z psychiatrą (2 rodziny)
- konsultacja z prawnikiem (1 rodzina)
- konsultacja z kuratorem do spraw rodzinnych i nieletnich (7 rodzin)
- konsultacja z pracownikami placówek opiekuńczo- wychowawczych (4 rodziny)
- udział w rozprawie w Sądzie Okręgowym (1 rodzina)

3. Organizowanie wsparcia materialnego w postaci odzieży, mebli, artykułów szkolnych, sprzętu gospodarstwa domowego – efekt:

- uzyskanie pomocy rzeczowej w ramach akcji „Szlachetna Paczka” (3 rodziny)
- uzyskanie pomocy rzeczowej, w szczególności elementów wyposażenia gospodarstwa domowego od prywatnych osób (3 rodziny).

4. Zwiększenie kompetencji w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego i załatwiania spraw urzędowych:

- zwiększenie dbałości o wygląd i porządek w domu (4 rodziny)
- wzrost umiejętności w załatwianiu spraw urzędowych w szczególności z instytucjami takimi jak: sąd, szkoła, urząd gminy, poradnie specjalistyczne (5 rodzin)
- pomoc w zakresie dostępu do naprawy/wymiany sprzętu gospodarstwa domowego (3 rodziny)
- malowanie mieszkania (.5 rodzin)
- wymiana mebli, doposażenie mieszkania (5 rodzin)
- przystosowanie przestrzeni domowej do realizacji obowiązku szkolnego w formie nauki zdalnej (5 rodzin).

5. Podnoszenie umiejętności opiekuńczo- wychowawczych:

- dopilnowanie dzieci w realizowaniu obowiązku szkolnego; 6 rodzin
- poprawa wyników w nauce (5 rodzin)
- uzyskanie dostępu do dziennika elektronicznego (3 rodziny)
- kontakt z wychowawcą i udział w wywiadówkach; (9 rodzin)
- urlopowanie dzieci z Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej (4 rodziny);
- zwiększenie dbałości o tradycje i zwyczaje rodzinne (obchodzenie urodzin, przygotowywanie prezentów, ciasta, itp.)
- regularność wizyt u specjalistów: (3 rodziny).

6. Zwiększenie motywacji beneficjentów do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, kontynuowania nauki:

- zarejestrowanie w PUP (3 osoby)
- podejmowanie prac dorywczych (4 rodziny)
- uzyskanie świadczenia pielęgnacyjnego (1 rodzina).

7. Zwiększony nacisk na rzecz leczenia, poradnictwo:

- uczestnictwo w terapii uzależnień (3 rodziny)
- podjęcie leczenia specjalistycznego względem jednego z rodziców m.in. w zakresie konsultacji z poradnią ginekologiczną, onkologiczną, ortopedyczną, psychiatryczną, neurologiczną, pulmonologiczną, kardiologiczną (7 rodzin)
- podjęcie leczenia specjalistycznego względem dziecka dziecko, m.in. w zakresie konsultacji z poradnią psychiatryczną, chirurgiczną, nefrologiczną, urologiczną, okulistyczną, kardiologiczną, laryngologiczną, alergologiczną (7 rodzin)
- leczenie szpitalne dziecka, w oddziałach kardiologii, chirurgii dziecięcej (2 rodziny)
- leczenie w Poradni Zdrowia Psychicznego (7 rodzin)
- wgląd w systematyczne przyjmowanie leków przez członków rodziny (6 rodzin)
- wyrobienie okularów (1 rodzina)

- zwiększanie wiedzy w zakresie pandemii, stosowanie się do zasad związanych z pandemią (13 rodzin).

W 2021 roku w ramach współpracy w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie asystent współpracował w dwóch rodzinach w związku z wdrożoną procedurą „Niebieskie karty”. Dzieci nie były w tych rodzinach bezpośrednio dotknięte przemocą, ale pozostawały świadkami doświadczania /stosowania przemocy przez najbliższych. W rodzinach dotkniętych przemocą w rodzinie przebywało 5 dzieci.

5. Efekty realizacji Programu.

- 1) Zwiększenie kompetencji rodzicielskich u rodzin objętych asystenturą.
- 2) Wzrost liczby rodzin sprawujących prawidłową opiekę na dzieckiem.
- 3) Wsparcie dla rodzin, które mają trudną sytuację finansową- z systemu zabezpieczenia socjalnego.
- 4) Usprawnianie skutecznego systemu wsparcia dla rodzin i dzieci.
- 5) Wnikliwe rozeznanie rodzin pod kątem dysfunkcji, funkcjonowania i potrzeb.
- 6) Podniesienie kompetencji rodzicielskich u rodzin objętych asystenturą.

6. Rekomendacje.

- 1) Doskonalenie i rozwój współpracy pomiędzy przedstawicielami instytucji mających kontakt z dzieckiem i jego rodziną.
- 2) Zintegrowane współdziałanie wszystkich instytucji działających na rzecz rodziny.
- 3) Kontynuacja realizowanych dotychczas działań na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo -wychowawczych w formie wsparcia asystenta rodziny.
- 4) Zapewnienie środków finansowych na współfinansowanie kosztów pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, w rodzinach zastępczych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych.
- 5) Zwiększenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego m.in. pedagogicznego, prawnego, psychologicznego, rodzinnego.
- 6) Prowadzenie monitoringu sytuacji dzieci z rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
- 7) Zagwarantowanie środków finansowych na zadania wynikające z ustawy o wspieraniu i pieczy zastępczej.

Wykonała: Anna Stasiak

Anna Stasiak

Kierownik Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Dobrczu
Scigany
Dorota Scigany

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
38-022 Dobrcz, ul. Długa 54
NIP 554-23-72-410